

Εβδομήντα χρόνια μετά από το Δεκέμβριο του '44, σημαίνουν σχεδόν τρεις γενιές, χρονικό διάστημα σχετικά ικανό για να σβήσουν τα πάθη, ειδικά με ότι μεσολάβησε στην Ελληνική κοινωνία.

Ταυτόχρονα όμως και κάπως μικρό για ακριβείς, ψύχραιμες αποτιμήσεις, αν αναλογιστεί κανείς πως μέχρι το θέρος του '74, το παρελθόν, όταν δεν αποτελούσε αντικείμενο παραποίησης και εκμετάλλευσης, ήταν απαγορευμένο.

Σε σχέση όμως με ότι διαπιστώνουμε από το Φθινόπωρο του '09 και μετά, μάς βάζει σε σκέψεις κατά πόσο το φάντασμα του Εμφυλίου έχει αποχωρήσει ολοκληρωτικά από πολιτικό σκηνικό.

Οι εκπρόσωποι των γενεών που πρωταγωνίστησαν στα γεγονότα ολοένα και λιγοστεύουν, αφού ακόμα και τα 18χρονα παιδιά που πήραν μέρος στις μάχες έχουν ξεπεράσει προ ετών τα 80 τους χρόνια.

Στους νεότερους που βρίσκονται στη ζωή, και δεν είχαν την ατυχία να βιώσουν τα γεγονότα, πλην όμως έχουν την ανησυχία να κοιτούν στο παρελθόν, τους δίδεται πλέον η ευκαιρία να το κάνουν ψύχραιμα.

Η συμφύλια σύρραξη προφανώς δεν άρχισε εκείνη την Κυριακή 3 Δεκεμβρίου και ασφαλώς τα πρώτα της θύματα δεν ήταν οι 23 άοπλοι διαδηλωτές.

Οι ρίζες του Εμφυλίου μπορούν να αναζητηθούν από τότε που υπήρξαν Έλληνες συνεργάτες του κατακτητή και Έλληνες αντιστασιακοί.

Μπορούν επίσης να αναζητηθούν στα σκοτεινά χρόνια της κατοχής που κάποιοι πλούτιζαν και άλλοι έχαναν τα πάντα.

Αλλά γιατί να μην αναζητηθούν τότε που κουκουλοφόροι Έλληνες καταδότες, έδειχναν στον κατακτητή τα επόμενα θύματα των εκτελεστικών αποσπασμάτων;

Τα όχι και τόσο ρητορικά ερωτήματα μπορούν να πάνε ακόμα πιο πίσω, χρονικά, όπως π.χ. στα έργα και στις ημέρες της δικτατορίας της 4ης Αυγούστου, στις εξορίες, τους αποκλεισμούς και στην βαθιά πολιτική μα και κοινωνική αντίθεση που υπήρχε.

Εξ' άλλου ο προηγούμενος εθνικός διχασμός, δεν απείχε παρά 21 μόλις χρόνια από την επιβολή της Μεταξικής δικτατορίας.

